

บทที่ 4

การอภิปรายผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัยเรื่องการประเมินผลการฝึกอบรมสตรีด้านการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของศูนย์อาหาร โภชนาการและการพัฒนาชนบทภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อประเมินผลการฝึกอบรมสตรีด้านการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร ของศูนย์อาหาร โภชนาการและการพัฒนาชนบทภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีที่มีรายได้แตกต่างกัน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน

2.4 เพื่อเปรียบเทียบความรู้ เจตคติ การปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชนแตกต่างกับสตรีที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชน

สมมติฐาน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 สตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 สตรีที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 3 สตรีที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 4 สตรีที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารชุมชน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นสตรีในจังหวัดสงขลาที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของศูนย์อาหาร โภชนาการ และการพัฒนาชนบทภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ประจำปีงบประมาณ 2535 จำนวน 1 รุ่น รวม 35 คน จาก 2 อำเภอ คือ อำเภอจะนะและอำเภอบางขัน จังหวัดสงขลา ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากประชากร 38 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและจากประสบการณ์ในการทำงานของผู้วิจัยเอง แบ่งเป็น 2 ชุด

- ชุดที่ 1** แบบสัมภาษณ์ มี 4 ตอน
- ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสตรี จำนวน 4 ข้อ
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เจตคติต่อการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร จำนวน 30 ข้อ
 - ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร จำนวน 23 ข้อ
 - ตอนที่ 4 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ จำนวน 4 ข้อ
- ชุดที่ 2** แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร จำนวน 33 ข้อ

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อผู้ใหญ่บ้านและผู้นำสตรีที่เข้ารับการอบรมการจัดบริการอาหารและธุรกิจจัดร้านอาหาร ปี 2535 จำนวน 2 อำเภอ คือ อำเภอสะบ้าย้อย และอำเภอจะนะ เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์เพื่อจัดเก็บข้อมูลรายละเอียด โดยแจ้งชื่อและจำนวนที่ต้องการ และผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลเอง โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัยร่วมเก็บข้อมูลด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) ตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชน โดยหาความถี่และร้อยละ
2. ศึกษาระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าเฉลี่ยคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ($S.E._{mean}$)
3. ศึกษาเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมจำแนกตามตัวแปร รายได้ การเข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชน โดยการทดสอบค่าที (t-test)
4. ศึกษาเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารจำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา อาชีพ โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) และทดสอบรายคู่ในกรณีที่มีความแตกต่างกัน โดยวิธีของเชฟเฟ่

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมในอำเภอจะนะ และอำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จำนวน 35 คน สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาร้อยละ 68.6 มัธยมศึกษาร้อยละ 25.7 และอุดมศึกษาร้อยละ 5.7 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,999 และต่ำกว่าร้อยละ 65.7 รายได้ 4,000 บาทขึ้นไปร้อยละ 34.3 และมีอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 60 ค่าขายร้อยละ 22.9 อาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 17.1 มีการเข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชน ร้อยละ 88.6 ไม่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชนร้อยละ 11.4
2. ระดับความรู้เรื่องการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 85.7 เจตคติต่อการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารปานกลาง

ร้อยละ 82.9 และมีการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารสูงร้อยละ 54.3

โดยภาพรวมแล้วระดับความรู้ และเจตคติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของสตรีในจังหวัดสงขลาจะอยู่ในระดับกลาง ส่วนการปฏิบัติการทางบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารอยู่ในระดับสูง

3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารต่อตัวแปร ระดับความรู้ รายได้ อาชีพ และการเข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารในชุมชนปรากฏผลดังนี้

3.1 สตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารในจังหวัดสงขลา ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษามีระดับความรู้ เจตคติ การจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนระดับการศึกษาต่อการปฏิบัติการจัดร้านอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

3.2 สตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารในจังหวัดสงขลา มีรายได้ 3,999 และต่ำกว่า กับรายได้ 4,000 บาทขึ้นไป มีระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

3.3 สตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารในจังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย อื่น ๆ มีระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

3.4 สตรีที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารในจังหวัดสงขลา ที่เข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารชุมชน มีระดับความรู้ เจตคติ การจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ส่วนการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารชุมชนต่อการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เป็นลำดับต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 สตรีที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่าสตรีที่เข้ารับการอบรมในจังหวัดสงขลา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ เจตคติ ไม่แตกต่างกัน เนื่องจากความรู้ด้านอาหาร เป็นความรู้เฉพาะวิชาที่ต้องศึกษา ถ้าไม่ได้รับการศึกษาและการฝึกฝน หรือฝึกทำบ่อย ๆ ก็จะไม่สามารถทำได้ ประกอบกับผู้เข้ารับการฝึกอบรมธุรกิจการจัดบริการอาหารเป็นสตรีที่ไม่มีความรู้เฉพาะทางด้านอาหารส่วนใหญ่ ดังนั้น ความรู้ ความสามารถธรรมดาจึงไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ชูวัฒน์ วุฒิเมธี (2534 : 6) มีความเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาตัวเองได้ตามขีดความสามารถทางกายภาพของตน หากโอกาสอำนวย และมีผู้ชี้แนะที่ถูกทาง ซึ่งสอดคล้องกับ เจอะสะปิอิง บารู (2534 : 72) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์สาธิตการตลาดของสมาชิกที่มีสภาพต่างกันพบว่า สมาชิกกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจต่ำ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์การตลาดไม่แตกต่างกัน สำหรับเจตคติของสตรีที่เข้ารับการอบรมที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติไม่แตกต่างกัน นั้น อาจจะเป็นเนื่องจากในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันสูงขึ้น ทำให้สตรีที่มีการศึกษาสูงจะรู้สึกว่าการทำงานนอกบ้านเป็นสิ่งจำเป็น และจะรู้สึกเป็นปมด้อย หากไม่ได้ทำงาน ไม่มีเวลาคิด ดังนั้น เจตคติของสตรีที่มีระดับการศึกษาสูง และการศึกษาต่ำจึงไม่แตกต่างกัน และ อติญาณ์ ศรีเกษตริณ (2536 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทพยาบาลอนามัยชุมชน ในการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐาน พบว่า พยาบาลอนามัยชุมชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อการพัฒนาชุมชนตามความจำเป็นพื้นฐานไม่แตกต่างกัน ส่วนการปฏิบัตินั้นสตรีที่มีความรู้ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา แตกต่างกัน อันเนื่องมาจาก สตรีที่มีระดับประถมศึกษา จะอยู่บ้าน การฝึกปฏิบัติจะมีมากกว่าและชำนาญกว่า ส่วนคนที่มีระดับการศึกษาสูงมักจะมีเวลาปฏิบัติงานด้านนี้น้อยกว่าเพราะส่วนใหญ่จะออกไปหางานทำนอกบ้านจึงไม่มีเวลาที่จะฝึกปฏิบัติมากนัก ดังนั้นการปฏิบัติของผู้มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ จึงแตกต่างกัน ซึ่ง

(มันนี่ ยมจินดา และธรรม เทศนา, 2514 : 24) กล่าวว่า การศึกษามุ่งจะให้ประชาชนสามารถใช้สติปัญญาในการสร้างความรู้ ความคิด ความเข้าใจแก่ตัวเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบกิจการงาน การอาชีพ

สมมติฐานข้อที่ 2 สตรีที่มีรายได้ต่างกัน มีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติการ จัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารแตกต่างกัน

ผลการวิจัยปรากฏว่า สตรีที่เข้ารับการอบรมในจังหวัดสงขลา ที่มีรายได้ต่างกันมีระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า อาจเนื่องมาจากรายได้ไม่ได้เป็นตัวกำหนดให้ความรู้ในการจัดบริการอาหารแตกต่างกัน เพราะปัจจุบันการรับรู้ข่าวสารเท่าเทียมกัน ซึ่งรายได้มากหรือรายได้น้อยก็สามารถรับรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือหนังสือพิมพ์ ซึ่งขัดแย้งกับการวิจัยของ วัฒนา ประทุมสินธุ์ และคณะ (2529 : 70) ซึ่งศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการกินของประชาชนในท้องถิ่นภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า กลุ่มแม่บ้านที่มีระดับรายได้ต่างกันมีความสนใจใฝ่หาความรู้แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่า กลุ่มสตรีที่มีรายได้ต่างกันสามารถเรียนรู้การจัดการจัดบริการอาหารได้เช่นเดียวกัน แต่แนวโน้มสตรีที่มีระดับรายได้สูงน่าจะมีโอกาสได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ เอกสาร หรือหาประสบการณ์ด้านอาหารมากกว่า แต่มีข้อจำกัดของเวลา จึงทำสตรีที่มีรายได้สูงและสตรีที่มีรายได้ต่ำมีระดับความรู้ไม่แตกต่างกัน สำหรับเจตคติของสตรีที่เข้ารับการอบรมที่มีรายได้ต่างกันมีเจตคติต่อการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดอาหารไม่แตกต่างกัน อาจจะเนื่องมาจากสตรีส่วนใหญ่มีสำนึกรับผิดชอบต่อครอบครัวในสถานภาพต่าง ๆ และมีความพอใจที่ทำรายได้ให้กับครอบครัว ถึงแม้รายได้จะต่ำหรือสูงก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ อนุรัถย์ ดนอมภูวนาด (2525 : 61) จากการศึกษาเพื่อการส่งเสริมภาวะโภชนาการของหญิงมีครรภ์ในจังหวัดลพบุรี พบว่ากลุ่มหญิงมีครรภ์ที่มีรายได้ต่างกันไม่ทำให้ภาวะโภชนาการของหญิงมีครรภ์แตกต่างกัน ส่วนการปฏิบัติสตรีที่มีรายได้ต่างกันมี การปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดอาหารไม่แตกต่างกันนั้น เป็นเพราะว่า สตรีที่มีรายได้ต่ำมักจะประพฤติดุปฏิบัติตนแบบประหยัดในเรื่องเครื่องอุปโภคต่าง ๆ เช่น เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ หาวัดดูดิบในท้องถิ่นแปรรูปเพื่อการบริโภค ส่วนผู้ที่มีรายได้สูงก็อาจจะซื้อหามาได้ เพราะมีรายได้เพียงพอ ถึงแม้รายได้จะสูงแต่ส่วนหนึ่งก็ต้องใช้จ่ายในสิ่งที่ไม่จำเป็น

สมมติฐานข้อที่ 3 สตรีที่มีอาชีพต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการ จัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน

ผลวิจัยปรากฏว่า สตรีที่เข้ารับการอบรมในจังหวัดสงขลา ที่มีอาชีพต่างกันมีระดับความรู้ เจตคติ ไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะกลุ่มอาชีพค้าขายเป็นกลุ่มที่ขายของทั่วไป มิได้ขายอาหารอย่างเดียว ดังนั้นความรู้จึงไม่แตกต่างกับกลุ่มสตรีที่มีอาชีพเกษตรกรรม และอาชีพอื่นอย่างชัดเจน ส่วนเจตคติก็เช่นเดียวกัน สตรีที่มีอาชีพค้าขายมองภาพโดยรวม น่าจะต่างกัน แต่ผลวิจัยพบว่าไม่ต่างกัน อาจจะเป็นเนื่องจาก สตรีที่มีอาชีพค้าขายนั้นยังไม่ได้ใช้หลักการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดอาหารโดยตรง จึงทำให้เจตคติจึงไม่แตกต่างจากกลุ่มอื่น สำหรับการปฏิบัตินั้นจะเห็นได้ว่า กลุ่มค้าขายจะมีการปฏิบัติการจัดบริการอาหาร และธุรกิจการจัดร้านอาหารต่างจากอาชีพอื่น เป็นเพราะอาชีพค้าขายจำเป็นจะต้องมีการฝึกปฏิบัติอาหาร ส่วนใหญ่ ดังนั้น จึงทำให้มีความชำนาญในด้านการปฏิบัติมากกว่าอาชีพอื่น ๆ แต่อาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา แรงงาน และเงินทุน

สมมติฐานข้อที่ 4 สตรีที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการอาหารในชุมชนมีระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ แตกต่างกัน

ผลวิจัยปรากฏว่า สตรีที่เข้ารับการอบรมในจังหวัดสงขลา ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการอาหารในชุมชน มีระดับความรู้การจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลวิจัยจะเห็นว่า กิจกรรมบริการอาหารในชุมชนนั้นส่วนใหญ่แต่ละหมู่บ้านจะมีจัดเป็นประจำ เช่น งานทอดกฐิน ผ้าป่า งานบวช งานแต่งงาน งานศพ และอื่น ๆ ดังนั้นความรู้อาจจะไม่แตกต่างกันตรงที่ช่วยกันทำคนละไม้คนละมือ ใครถนัดอะไร ก็ไปทำสิ่งที่ตนถนัด ดังนั้นความรู้อาจจะไม่แตกต่างกันเพราะเป็นกิจกรรมที่เคย ๆ ทำกันมา ส่วนเจตคตินั้นก็ไม่ต่างกัน เพราะว่าถือว่าเป็นงานร่วมมือร่วมใจ และเป็นการได้พบปะพูดคุยกันระหว่างเพื่อนบ้านบ้าง ญาติบ้าง เจตคติจึงไม่แตกต่างกัน ส่วนการปฏิบัติ นั้นแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากว่าผู้ที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมบริการอาหารชุมชนจะมีความกล้าแสดงออก กล้าทำอย่างไม่ต้องลองผิดลองถูก มีความมั่นใจสูง จะเห็นได้ว่าผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการอาหารในชุมชนบ่อย ๆ ก็จะเป็นที่เชื่อถือและมั่นใจของชุมชนนั้น ทำให้เป็นขวัญและกำลังใจแก่สตรีที่มีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการฝึกอบรมสตรีด้านการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารของศูนย์อาหาร โภชนาการและการพัฒนาชนบทภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะบางประการต่อการจัดโครงการฝึกอบรมการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติการจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหารอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าสตรีที่เข้ารับการอบรมมีความสนใจ และใฝ่หาความรู้จากการฝึกอบรมเพียงระยะสั้นก็สามารถที่จะเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี ถ้ากลุ่มสตรีเหล่านี้ได้เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในส่วนที่ยังไม่รู้ให้มากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอจะทำให้สตรีเหล่านี้ได้มีกำลังใจที่จะยึดอาชีพนี้เป็นรายได้เสริมในครอบครัวอีกด้วย โดยมีเทคนิคการเกษตรประจำอำเภอ และพัฒนากรประจำตำบลคอยดูแลและแนะนำความรู้เพิ่มเติม โดยจัดให้มีการประชุมสัมมนา กลุ่มสตรี ปีละ 2 - 3 ครั้ง เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าของโครงการ อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างพลังใจและการรวมกลุ่มสตรีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สตรีที่มีความรู้ต่ำมีประสบการณ์ในด้านการปฏิบัติดีกว่าสตรีที่มีความรู้สูง เนื่องจากสตรีที่มีความรู้สูง จำเป็นจะต้องทำงานนอกบ้านเพื่อจะได้นำวิชาความรู้ที่ได้เรียนมาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น ในการอบรมระยะสั้นจึงไม่จำเป็นที่จะต้องจำกัดความรู้ของสตรีที่จะเข้ารับการอบรม เพียงแต่นำด้านความสนใจ และการนำไปใช้ก็จะได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.3 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า การคัดเลือกสตรีที่จะเข้ารับการฝึกอบรมนั้นให้ผู้ประสานโครงการติดต่อสื่อสารกับผู้นำในหมู่บ้านให้ชัดเจนถึงหลักการและแนวทางในการอบรมเพื่อจะได้ทราบข้อมูลความต้องการที่ตรงประเด็นและได้พูดคุยกับกลุ่มสตรีหรือกลุ่มที่จะเข้ารับการอบรม เมื่อได้ข้อมูลของหมู่บ้านเรียบร้อยแล้วจึงติดต่ออำเภอให้ทราบ

เพื่อทางอำเภอจะได้จัดส่งผู้เข้าอบรมที่มีความต้องการที่จะรับความรู้มีใช้ถูกบังคับมาเพื่อรับเบี้ยเลี้ยงค่าอบรมหรือเป็นการเกรงใจ

1.4 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สตรีมีความต้องการที่จะให้ศูนย์อาหารโภชนาการและการพัฒนาชนบทภาคใต้ รวมกลุ่มสตรีของทุกโครงการมาจัดสัมมนาปีละครั้งเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ แนวความคิด ตลอดจนได้พบปะพูดคุยกับกลุ่มที่เข้าร่วมสัมมนา

1.5 จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สตรีที่ได้รับการอบรมแล้วมีปัญหาเมื่อนำกลับไปปฏิบัติแล้วทำไม่ได้เพราะไม่มีเครื่องมือ เครื่องใช้ ไม่มั่นใจในการทำ ไม่มีวัสดุที่จะแปรรูป ดังนั้นน่าจะมีการอบรมสหกรณ์ออมทรัพย์ในหมู่บ้านต่อเพื่อจะได้นำเงินที่ออมทรัพย์ของกลุ่มสตรีไปจัดหาซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ ชุมชนก็จะได้ประโยชน์ในแง่ความปลอดภัยของอาหารที่แปรรูปในหมู่บ้าน ปราศจากสารเคมีที่เป็นอันตรายต่าง ๆ อีกด้วย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในเรื่องของการประเมินผลโครงการฝึกอบรม การจัดบริการอาหารและธุรกิจการจัดร้านอาหาร โดยพิจารณาตัวแปรอื่น ๆ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น อายุ ศาสนา ฯลฯ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบจังหวัดต่างกัน เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยนั้นมาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 ควรจะต้องปรับปรุงสื่อในการฝึกอบรมเพื่อเสริมความเข้าใจให้เพิ่มขึ้น ๆ ขึ้น หรือเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับอาหารทางโทรทัศน์ วิทยุ ข่าวสารต่าง ๆ ก็จะทำให้สตรีมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น